

Když má dítě problém, učitel by to měl brát jako výzvu pro sebe, říká ředitelka sídlištní školy

1. října 2018 autor: Lucie Fialová

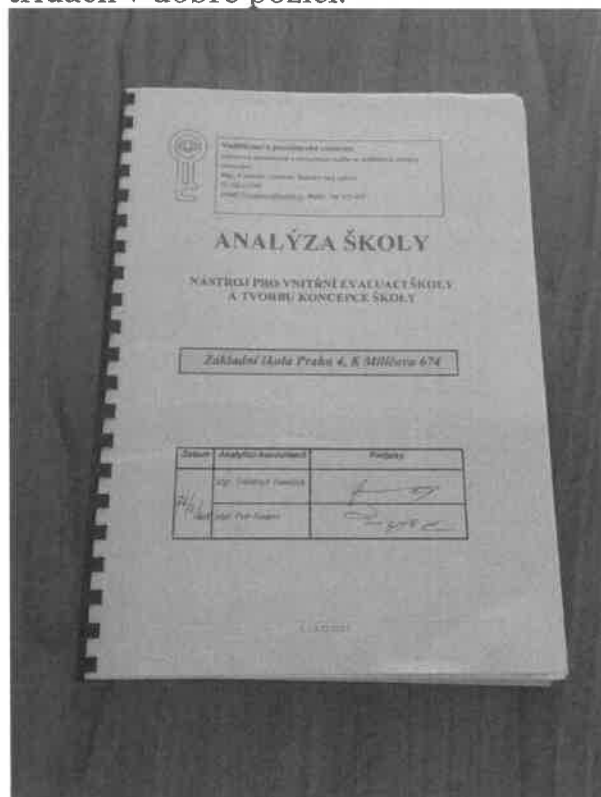
Alena Červená zvítězila loni v konkurzu na ředitelku velké pražské základní školy. Kolik ji čeká práce, pochopila až po tom, co do školy vkročila. „Připadala jsem si jako v roce 1985, a to úplně vším od vybavení školy přes nesmyslné rozdělování dětí na chytré a hloupé až po to, že ve škole o téměř tisícovce žáků bylo jediné dítě v inkluzi,“ vypráví.

Co jste o téhle škole věděla, když jste se přihlásila do konkurzu?

Vůbec nic. Přečetla jsem si výroční zprávu, kde se psalo, že to je skvělá, nádherná škola s rozšířenou výukou jazyků.

Jaký byl váš první dojem, když jste do školy přišla?

Připadala jsem si jako v roce 1985. Nebyly tu počítače, internet, neexistovala elektronická žákovská. Když bylo dítě nemocné, k některým učitelům si museli rodiče chodit pro úkoly napsané na papírku. Ale cožpak o to, bylo tu jedno jediné dítě v inkluzi, nikdo s individuálním vzdělávacím plánem. To mi bylo okamžitě podezřelé, to přece není statisticky možné. Nikdo léta nedostal sníženou známku z chování ani ředitelskou důtku. Přitom jsme našli spoustu náznaků šikany a neblahých jevů, takže já jsem bohužel hned nějaké dvojky z chování a ředitelské důtky dát musela, ale ulevilo se dětem, které nebyly ve třídách v dobré pozici.

Kde začít?

Máte tady 900 dětí, jak jste tak rychle prokoukla vztahy ve třídách?
Nechala jsem si udělat analýzu celé školy, abych vůbec věděla, kde začít. Ale ty vztahy jsem prokoukla během měsíce. Učím strašně dlouho, mám už na to radary...

A máte recept na to, jak řešit šikanu?

Mám pořád otevřené dveře od ředitelny a děti za mnou chodí s každou kravinou.

Co byla úplně první věc, kterou jste po svém příchodu změnila?

Rozdělování na jazykově nadané a nenadané, které se tu provádělo na konci druhé třídy. To je přežitek z 90. let, kdy nebyly děti, tak každá škola na něco lákala. Ta naše měla jazykové třídy A a B, a slabší děti šly do C a D. To mi připadá strašně kruté. Na tuhle školu ještě vůbec nedorazilo, že má smysl podporovat společné vzdělávání. A že se má na každém vypíchnout to nejlepší, a ne to nejhorší. To přece nemá rád nikdo – jak by se nám dospělým líbilo, kdybychom chodili do práce a tam denně poslouchali, že jsme úplně blbí a že ti chytřejší sedí ve vedlejší kanceláři? Samozřejmě bylo zvykem do A a B dávat ty nejlepší učitele. Takže jste už v sedmi letech to dítě odsoudila k horšímu osudu. To jsem zrušila úplně hned. Chci, aby byl první stupeň stejný pro všechny. Aby měli jazyk všichni a aby ty třídy byly diferenciované vnitřně – lepší a slabší skupina, ale se stejnou časovou dotací jazyků.

Jak by se nám dospělým líbilo, kdybychom chodili do práce a tam denně poslouchali, že jsme úplně blbí a že ti chytřejší sedí ve vedlejší kanceláři?

Co dalšího vás pálilo?

Podchytit všechny neúspěšné děti. Když má dítě problém, učitel by to měl brát jako výzvu pro sebe. Už ve čtvrtletí jsem si nechala od všech učitelů napsat, kolik mají slabých žáků a jaké mají kázeňské problémy. Když jsem zjistila, že má někdo čtyřku, ptala jsem se učitelů, co udělali pro to, aby to dítě čtyřku nemělo. Potom jsme se sešli s rodiči a probírali to i s nimi. Když se to nezlepšilo, poslali jsme dítě do poradny a většinou se tam našlo něco závažnějšího. Jediný člověk, kterého jsem si s sebou přivedla z bývalé školy, byla výchovná poradkyně, protože mi tohle připadá naprosto klíčové.

Jak jste tedy na tom nyní s inkluzí?

Máme několik dětí s individuálními vzdělávacími plány a čtyři asistenty. Předpokládám, že to během letošního školního roku naroste. Moje práce je teď vysvětlovat učitelům, že inkluze se týká i mimořádně nadaných. Protože takové děti mají často jiný hendikep, třeba jim nejde číst, nebo jsou nepozorné. I nadané děti bychom měli v rámci inkluze podchytit a dát jim maximum, vždyť na tom můžeme vydělat všichni.

Kdybyste si tu školu mohla postavit úplně po svém, jaká by byla?

Líbí se mi, když se učí ve smysluplných projektech, když se propojuje učivo tak, aby se šlo ven, něco se zkoumalo. Badatelská výuka, ale i řád a režim. Nejsem příznivcem úplného chaosu. Hlavně, aby se v každém dítěti podpořilo a vyzdvihlo to dobré. A to špatné se dostalo na co nejvyšší úroveň. Aby se po každém chtělo o trochu víc, než může. Kdyby bylo na mně, tak všem nařídím Hejného a Sfumato. Ale nemůžu. Myslím, že k těm alternativním metodám

nelze učitele nutit, musí to vyjít z jejich zájmu. Zároveň si myslím, že když je dobrý učitel, stačí mu křída a tabule, v první třídě k tomu třeba ještě tři maňásky.

Když jsem zjistila, že má někdo čtyřku, ptala jsem se učitelů, co udělali pro to, aby to dítě čtyřku nemělo.

Bylo něco, co na škole fungovalo, co se vám líbilo?

Školní parlament. Fungoval prý ale spíše formálně, děti si stěžovaly, že měly svázané ruce. Já jsem jim zdůraznila, ať dělají, co je napadne. Mít děti za parťáky je podle mě extrémně důležité. Říká se, že škola připravuje na život. To je blbost – škola JE život. To dítě sem chodí každý den, vyrůstá tady, a buď se tady cítí dobře, nebo mizerně. Potkalo to mě, potkalo to moje děti, a i můj vnuk, který je nyní v první třídě, dostává poznámky za to, že nemá ořezanou tužku. Proto mám jedinou touhu, aby tady byly děti šťastné.

Co tedy dělá školní parlament?

Na podzim zorganizovali celoškolský halloween, na jaře Noc s Andersenem. Rozhodli se, že budou třídit odpad a taky po celé škole kontrolovali, kde je co rozbitého, všechno to napsali na papír a donesli panu školníkovi, toho málem klepla pepka, co si to dovolujou. Tak jsem se jich musela zastat. (smích)

To zní jako že tu máte dost fajn žáky...

Na druhou stranu se tu děly takové věci jako že někdo vytočil celou roli toaletního papíru a naházal to do záchodu a nahoru ještě umístil hovínko. Prokoplé dveře, uražené kliky... Tak jsme dali toaletní papír do tříd, já vím, že je to trapné, ale měli to za to. Letos už je zase zpátky na záchodě, snad to bude fungovat.

Čím myslíte, že to je?

Tím, že tu děti byly drženy strašně přísně. A tak si tu křivdu a tu agresi, která v některých je, prostě vybili na záchodě, kde je nikdo nehlídá.

Takhle to zní, že všechno má řešení. Je něco, co nejde tak snadno?

Namotivovat učitele... Byl tu zvyk se od všeho distancovat, odučit a jít. Třeba školy v přírodě nebo lyžačky zajišťovala agentura. Má jet přece tělocvikář, třídní učitel, jsou to akce, které mají být součástí školního života. Bohužel učitele nemůžu motivovat finančně, těm aktivním můžu přidat maximálně dva, tři tisíce. A bohužel není nikde ani žádný sklad učitelů, kam by ředitel mohl jít a říct „prosím 2x angličtináře“.

Dnešní rodiče chtějí se školou komunikovat, a mně to nevadí. Zdá se mi, že z toho mám samé výhody.

Jaké máte vztahy s rodiči?

Dnešní rodiče chtějí se školou komunikovat, a mně to nevadí. Zdá se mi, že z toho mám samé výhody. Se spoustou věcí pak pomůžou, třeba vymalovali třídu. Pro některé učitele rodič rovná se nepřítel. A já jim vysvětluju, že ten barák tady není pro nás, ale pro děti. A ty děti mají rodiče, a prarodiče... Chtěla bych do budoucna zavést rodičovské kavárny, byla bych ráda, aby z toho byla otevřená škola. Škola by měla být komunitní centrum.

Když jste sem přišla, byl rok 1985, teď je kolik?

2018 určitě ne a 90. léta taky ne, protože ta první dekáda po revoluci byla ve

školský hrozně nadšená. Myslím, že to chce tak tři roky, než budeme z nejhorsího venku. Je to jako tlačit vozík kamení do kopce, ale mám radost, že přece jen malinko popojel.

Alena Červená chtěla být učitelkou odjakživa. V minulém režimu ale nevyhovoval její kádrový profil, takže nejdřív nastoupila na strojní fakultu. V roce 1994 přešla na pedagogickou fakultu, vystudovala učitelství pro první stupeň se zaměřením na výtvarnou výchovu. Od roku 1993 učí, naposledy na plavecké ZŠ v Podolí, kde byla také zástupkyní ředitele. Od srpna 2017 je ředitelkou pražské ZŠ K Milíčovu.